

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO EUROPOS REIKALŲ KOMITETAS

SPRENDIMAS

DĖL BALTIJOS ŠALIŲ ELEKTROS ENERGETIKOS SISTEMOS SINCHRONIZAVIMO SU KONTINENTINĖS EUROPOS TINKLAIS ĮGYVENDINIMO IR BŪTINŲJŲ PRIEMONIŲ, SKIRTŲ APSISAUGOTI NUO NESAUGIOS ASTRAVO BRANDUOLINĖS ELEKTRINĖS KELIAMOS GRĖSMĖS

2021 m. vasario 24 d. Nr. 100-S-2

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Europos reikalų komitetas (toliau – Komitetas),

išklaušęs valstybės institucijų ir įmonių atstovų pateiktą informaciją apie Baltijos šalių elektros energetikos sistemos sinchronizavimo su kontinentinės Europos tinklais (toliau – KET) įgyvendinimą ir būtinąsias priemones, skirtas apsisaugoti nuo nesaugios Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės;

atsižvelgdamas į 2017 m. birželio 15 d. priimtą Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl branduolinės elektrinės, statomos Baltarusijos Respublikoje, Astravo rajone, pripažinimo nesaugia, keliančia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai“ Nr. XIII-451;

atkreipdamas dėmesį į Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gegužės 5 d. rezoliuciją Nr. XIII-2880 „Dėl energetinės nepriklausomybės ir Astravo branduolinės elektrinės keliamos grėsmės“, kurioje Lietuvos Respublikos Vyriausybė raginama pasiekti, kad Europos Sąjunga (ES) palaikytų Lietuvos principinę poziciją dėl elektros energijos iš kaimyninių šalių, kuriose veikia nesaugios, ES branduolinės saugos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis reikalavimų neatitinkančios ar tarptautinės branduolinės saugos ir aplinkosaugos konvencijas pažeidžiančios branduolinės elektrinės, nepatekimo į Europos Sąjungos valstybių narių rinkas;

atsižvelgdamas į Būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo nesaugios branduolinės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos Respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, integruotą planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 790-4 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. rugsėjo 13 d. nutarimo Nr. 739 „Dėl Būtinųjų priemonių, skirtų apsisaugoti nuo nesaugios branduolinės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos Respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam

saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai, įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo“ (toliau – Būtinųjų priemonių integruotas planas);

primindamas Europos Komisijos Pirmininko, Lietuvos Respublikos Prezidento, Estijos Respublikos Ministro Pirmininko, Latvijos Respublikos Ministro Pirmininko ir Lenkijos Respublikos Ministro Pirmininko 2018 m. birželio 28 d. Briuselyje pasirašytas politines Baltijos valstybių elektros energijos tinklų ir kontinentinės Europos tinklo sinchronizavimo veiksmų gaires;

primindamas 2020 m. gruodžio 10–11 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose pabrėžta, kad svarbu užtikrinti Baltarusijos Astravo atominės elektrinės branduolinę saugą, ir prašoma Europos Komisijos išnagrinėti galimas priemones, kuriomis būtų galima užkirsti kelią komerciniam elektros importui iš trečiųjų valstybių branduolinės energetikos objektų, kurie neatitinka ES pripažintų saugos lygių, įskaitant Astravo atominę elektrinę;

palankiai vertindamas Europos Parlamento 2021 m. vasario 11 d. rezoliuciją dėl Astravo (Baltarusija) atominės elektrinės saugos (2021/2511(RSP)), kurioje Europos Komisija raginama įvertinti ir pasiūlyti priemones, kuriomis būtų sustabdyta prekyba elektra su Baltarusija tokiu būdu, kuris atitiktų įpareigojimus pagal tarptautinę prekybos, energetikos ir branduolinės energetikos teisę, siekiant užtikrinti, kad Astravo elektrinėje pagaminta elektra nepatektų į ES energijos rinką tol, kol Estija, Latvija ir Lietuva dar yra prisijungusios prie BRELL tinklo;

suprasdamas, kad Baltijos valstybių elektros sistemos sinchronizavimas su KET yra politinis įsipareigojimas, prioritetas ES projektas, turėsiantis ilgalaikį ekonominį, socialinį, geopolitinį ir finansinį poveikį Lietuvos Respublikai;

atsižvelgdamas į Komiteto 2018 m. spalio 12 d. sprendimą Nr. 100-S-9 „Dėl Baltijos šalių elektros tinklų sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais įgyvendinimo ir Astravo AE“, kuriuo nuspręsta sudaryti darbo grupę Baltijos valstybių elektros tinklų sinchronizacijos su KET bei Vyriausybės patvirtinto plano, skirto apsaugoti nuo Baltarusijoje statomos nesaugios Astravo branduolinės elektrinės, įgyvendinimo ir susijusiais klausimais parlamentinei kontrolei vykdyti;

pabrėždamas, kad Lietuvos Respublikos Seimui būtina nuolat dalyvauti Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos sinchronizavimo su KET ir Būtinųjų priemonių integruoto plano įgyvendinimo pažangos stebėsenoje, užtikrinant politinę priežiūrą ir kontrolę, n u s p r e n d ž i a:

1. Sudaryti darbo grupę Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos sinchronizavimo su kontinentinės Europos tinklais ir Vyriausybės patvirtinto Būtinųjų priemonių, skirtų apsaugoti nuo nesaugios branduolinės elektrinės, kuri yra statoma Baltarusijos Respublikoje ir kuri kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, integruoto plano, įgyvendinimo parlamentinei priežiūrai vykdyti (toliau – darbo grupė), ir:

1.1. Paskirti į darbo grupę šiuos Komiteto narius: Komiteto pirmininkę Radvilę Morkūnaitę-Mikulėnienę, pirmininko pavaduotoją Audronių Ažubalį ir Komiteto narius Andrių Bagdoną, Joną Jarutį, Matą Maldeikį, Andrių Mazuronį, Moniką Ošmianskiene, Gintautą Palucką, Luką Savicką, Remigijų Žemaitaitį.

1.2. Darbo grupės vadovu paskirti Komiteto pirmininko pavaduotoją Audronių Ažubalį.

1.3. Pasiūlyti Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkui Laurynui Kasčiūnui, Seimo Ekonomikos komiteto pirmininkui Kaziui Starkevičiui, Užsienio reikalų komiteto pirmininkui Žygimantui Pavilioniui ir Seimo Energetikos ir darnios plėtros komisijos pirmininkui Justinui Urbanavičiui dalyvauti darbo grupės veikloje.

2. Atkreipti Vyriausybės dėmesį į tai, kad Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos sinchronizavimas su KET yra kompleksinis projektas, apimantis ne tik politinius sprendimus ir susitarimus su valstybėmis partnerėmis, techninius infrastruktūros sprendimus ir teisinius klausimus, ir paraginti Vyriausybę laikytis nuoseklios pozicijos bei dėti visas pastangas, kad 2021 m. III ketvirtį būtų pasiekti politiniai regioniniai susitarimai su Estijos Respublika, Latvijos Respublika ir Lenkijos Respublika dėl operatyvaus sinchronizacijos projektui reikalingų priemonių įgyvendinimo ir izoliuoto Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos darbo bandymo paankstinimo, jį atliekant 2023 m. III ketvirtį, o ne 2024 m. pabaigoje, kaip buvo numatyta.

3. Prašyti Vyriausybės ne rečiau kaip kartą per ketvirtį informuoti Komitetą apie Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos sinchronizavimo su KET ir Būtinųjų priemonių integruoto plano įgyvendinimo eigą.

Komiteto pirmininkė

Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė